

Redaktionelt

Den tyske filosof Ernst Cassirer, der døde i eksil i USA i 1945, hører til de stille eksistenser i moderne filosofi. Hans værk har ikke fået noget filosofisk eftermæle, det er forblevet stort set virkningsløst, og dette forhold skyldes nok til dels, at Cassirer ikke som Wittgenstein, Heidegger eller andre af 'de moderne' tilstræbte det radikalt nye og originale. Men måske kan netop dette moment være aktuelt i dag, hvor de filosofiske fronter er i opblødning, og hvor filosofien ikke så skræmmende som før kan hævde en autonom position. Således integrerer Cassirer ikke blot store dele af den europæiske filosofi- og idéhistorie i sin tænkning, men han er også i produktiv dialog med de fleste af det 20. århundredes videnskaber og filosofiske strømninger (livsfilosofi, fænomenologi, positivisme og nykantianisme).

Artiklerne i dette nummers tema om Ernst Cassirer udgør forskellige aktualiserende nedslag i dette mangeartede og omfattende tankeunivers, med hovedvægten lagt på symbolfilosofien. Cassirers teori om de symbolske former er en transformation af den kantske transcendentalfilosofi fra 'erkendelses-' til 'kulturkritik'. Den udvikler et flerdimensionalt kulturbegreb, hvor eksempelvis myte, sprog, kunst og videnskaben ikke underordnes ét erkendelsesideal, men i stedet ses som selvstændige erkendelses- og betydningshorisonter og som udtryk for menneskets altid fortolkende forhold til sig selv og dets virkelighed.

Vi lægger ud med en artikel af den i dag ubestridt førende Cassirer-kender, John M. Krois. Efter en gennemgang af Cassirers liv og værker tolkes symbolfilosofien som en generel filosofi om betydningens og forståelsens transcendentale mulighedsbetingelser. I Arne Jørgensens artikel, "Ernst Cassirer og de symbolske formers hermeneutik" sættes Cassirers teori om de symbolske former i forhold til hans kritik af livs- og bevidsthedsfilosofien.

Herefter bringes to oversættelser. Den første af nogle notater, som Cassirer gjorde til Heideggers *Sein und Zeit*, den anden af den berømte diskussion mellem Heidegger og Cassirer i Davos i 1931. Emnet var, med udgangspunkt i de to filosofers divergerende Kant-fortolkninger, forholdet mellem endelighed, frihed og transcendens. Diskussionen blev af samtiden opfattet som 'eksistentialfilosofiens' sejr over nykantianismens erkendelsesteori, som Cassirer formodedes at repræsentere. I dag falder læsningen af dialogen imidlertid ofte ud til Cassirers fordel.

Davos-diskussionen danner baggrund for de næste to artikler. I Frederik Stjernfeldts "Den dovne og den sløve" analyseres Cassirers og Heideggers for-

skellige positioner i Davos-diskussionen med udgangspunkt i deres respektive forhold til Kant - og ganske særligt Kants begreb om 'indbildningskraften'. Hos Willy Åstrup sammenlignes Cassirers symbolfilosofi og Heideggers fundamentalontologi.

Temaet slutter med to bidrag om Cassirer som idéhistoriker. I sin anmeldelse af den franske oversættelse af *Die Philosophie der Aufklärung* hævder Michel Foucault, at der i dette værk fremanalyseres en autonom diskursformation som mulighedsbetingelse for oplysningsepokens forskellige måder at tænke på. Cassirer har vist vejen for en ny form for idéhistorie, skriver Foucault i 1966, sammen år som *Les mots et les choses* udkom.

På trods af udtalte historie- og oplysningsfilosofiske motiver hos Cassirer ser Hans Blumenberg en anden, ufuldført tendens i hans værk: et 'forsvar' for historien som et af de steder, hvor det fremmede, det heterogene kan mødes uden at skulle assimileres eller fungere som selvbekræftelse for nutiden.

Nummerets andet - og mindre - tema handler om Marx i dag. Jesper Egholm skriver om Derridas nye Marx-bog *Marx' spøgelse*, og én af den universitære marxismes founding fathers, Hans-Jørgen Schanz skriver om 'Karl Marx efter Murens fald'.